

**GMINA NOWY TARG
GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W NOWYM TARGU**

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W GMINIE NOWY TARG
na lata 2021-2027**

NOWY TARG, 2020

Spis treści

Informacje wprowadzające	3
I. Wnioski strategiczne	2
II. Cele i zadania	6
III. Zarządzanie Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych	13
Załącznik.....	17
Spis tablic i rysunków.....	27

Informacje wprowadzające

Przystępując do budowy niniejszego dokumentu kierowano się następującymi założeniami:

- 1) autorem Strategii jest GOPS, jako główny podmiot reagowania na zjawisko społecznej szkody na terenie Gminy Nowy Targ, który opracował dokument Strategii ma okres siedmiu lat,
- 2) celem opracowania Strategii jest wyposażenie GOPS Nowym Targu w instrument zarządzania strategicznego, za pomocą którego wyznacza się główne kierunki działań zmierzających do poprawy sytuacji społecznej na terenie Gminy, w które GOPS, w perspektywie kolejnych siedmiu lat będzie się angażował w pierwszej kolejności,
- 3) fundamentalną podstawą prawną opracowania Strategii stanowi Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Na podstawie Art.16b przywołanej Ustawy dokument, jakim jest Strategia ma uwzględniać następujące elementy: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym Strategią, cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposoby realizacji strategii oraz jej ramy finansowe i wskaźniki realizacji działań. Przygotowując dokument uwzględniono te wytyczne. Dodatkowo, przygotowując Strategię przeprowadzono proces konsultacji społecznych, poddając tym samym postanowienia dokumentu - społecznej weryfikacji. Konsultacje obejmowały zamieszczenie Strategii w Internecie, wraz z formularzem przeznaczonym na przesłanie uwag dla GOPS. Prócz tego przeprowadzono także badanie ankietowe. Badaniem objęto GOPS i lokalne instytucje mające wpływ na kształt pomocy społecznej w Gminie. Wyniki ankietowania posłużyły jako uzupełnienie procesów diagnostycznych prowadzonych na potrzeby przygotowania Strategii.
- 4) Strategia powstawała w następstwie kolejnych działań: diagnostycznych, które uzupełniono prognozą oraz projekcyjnych. Strategia składa się z trzech części. Część I to wnioski strategiczne. W tej części zamieszczono refleksje z przeprowadzonych procesów diagnostycznych i prognostycznych, które opisano i zamieszczono w załączniku. Część II to cele i zadania/działania. W tej części dokumentu opisano cele i zadania/działania, jakie nakreślono dla GOPS Nowy Targ w perspektywie czasowej 2021-2027, jak również naniesiono wskaźniki realizacji tych celów. Cele Strategii GOPS porównano z celami innych, wybranych dokumentów regulujących postępowanie w obszarze pomocy społecznej. Część III to założenia dotyczące prac przy wdrażaniu dokumentu.

I. Wnioski strategiczne

Opierając się na wynikach diagnozy stwierdzić trzeba, że z punktu widzenia ilościowego dominującymi problemami społecznymi występującymi na terenie Gminy Nowy Targ są:

- długotrwała lub ciężka choroba,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- niepełnosprawność,
- ubóstwo,
- bezrobocie,
- alkoholizm lub narkomania,
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa.

Wymienione problemy pogrupowano względem ich rodzaju, uwzględniając przy tym ich wzajemne na siebie oddziaływanie, rozpoznane podczas udzielania wsparcia przez GOPS Nowy Targ. W konsekwencji tych działań powstały trzy obszary problemowe:

I. *zjawiska ograniczające sprawność jednostki ludzkiej w wymiarze fizycznym i umysłowym*, do tego obszaru zaliczono problemy - długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, alkoholizm lub narkomania,

II. *zjawiska dotyczące rodziny, zakłócające ich funkcjonowanie*, do tego obszaru zaliczono problemy - bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,

III. *zjawiska zagrażające materialnemu bytowi jednostki*, do tego obszaru zaliczono problemy - bezrobocie, ubóstwo, zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa.

Na podstawie ustalonych obszarów problemowych wyznaczono cele strategiczne dla dokumentu Strategii:

Tablica 1. Obszary problemowe i cele Strategii

Obszar problemowy	Cel strategiczny
zjawiska ograniczające sprawność jednostki ludzkiej w wymiarze fizycznym i umysłowym	<i>zredukowane zjawiska ograniczające sprawność jednostki ludzkiej w wymiarze fizycznym i umysłowym</i>
zjawiska dotyczące rodziny, zakłócające ich funkcjonowanie	<i>zredukowane zjawiska dotyczące rodziny, zakłócające ich funkcjonowanie</i>

zjawiska zagrażające materialnemu bytowi jednostki	<i>zredukowane zjawiska zagrażające materialnemu bytowi jednostki</i>
---	---

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Nakreślone cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom. W zakresie redukcji zjawisk *ograniczających sprawność jednostki ludzkiej w wymiarze fizycznym i umysłowym*, dążenia służb socjalnych GOPS zmierzać będą w kierunku poprawy sytuacji osób dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą, niepełnosprawnością, alkoholizmem lub narkomanią. Wliczyć to także należy seniorów. Podobna sytuacja będzie miała miejsce w przypadku *redukcji zjawisk dotyczących rodziny, zakłócających jej funkcjonowanie*. Tutaj, kadra Ośrodka skupi uwagę na problemach bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności. Adresatami działań będą przede wszystkim członkowie rodzin. W przypadku takich problemów, jak bezrobocie, ubóstwo, zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa, aktywność pracowników ukierunkowana będzie na zredukowanie przyczyn pojawiania się tych problemów, jak również ich skutków. Beneficjentami pomocy będą rodziny, pojedyncze jednostki ludzkie.

II. Cele i zadania

Wizja to najbardziej ogólny, długookresowy cel nadrzędny, którego realizacji podporządkowane są proponowane cele strategiczne. Jest wyrazem pożądanego obrazu Gminy w określonym wymiarze czasowym. Wizja ma pełnić przede wszystkim funkcję informacyjną i motywacyjną. W ślad za powyższym autorzy dokumentu przyjęli, że wizja Gminy Nowy Targ w obszarze pomocy społecznej otrzyma następujące brzmienie:

GMINA NOWY TARG OBSZAREM ZWIĘKSZONEGO BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO MIESZKAŃCÓW

W dążeniu do ww. celu nadrzędnego nakreślono cele strategiczne, które nawiązują do przyjętej wizji. Cele te przede wszystkim stanowią odpowiedź na rozpoznane problemy. Charakteryzuje je wysoki poziom ogólności i długi horyzont planowania. Cele te rozpisano na cele operacyjne, które stanowiąć będą uszczegółowienie i konkretyzację celów strategicznych. Każdemu z celów operacyjnych przypisano konkretne zadania/działania, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celu, do którego dane zadania nawiązują. Zadania rozumiane tu będą, jako wyodrębnione pod danym względem części celów operacyjnych. Natomiast działania to dane formy aktywności, mające na celu wywołanie zmiany pożądanej, lub blokowanie pojawieniu się zmiany niechcianej. Zadaniom i działaniom przypisano terminy realizacji oraz wskaźniki. Te ostatnie traktowane są jako odzwierciedlenie zagadnienie, podlegającego obserwacji. To, m.in. rzeczy, zdarzenia, zachowania, fakty, procesy, itp.

Poniżej zamieszczono przegląd celów, zadań/działań przyjętych w niniejszej Strategii.

Tablica 2. Struktura postanowień strategicznych

Cel strategiczny I: ZREDUKOWANE ZJAWISKA OGRANICZAJĄCE SPRAWNOŚĆ JEDNOSTKI LUDZKIEJ W WYMIARZE FIZYCZNYM I UMYSŁOWYM			
	<i>zadania/działania</i>	<i>terminy</i>	<i>wskaźniki</i>
Cel operacyjny 1 <i>Wsparte i zaktywizowane osoby niepełnosprawne</i> termin realizacji celu: 2027 r.	1) świadczenie wsparcia materialnego, 2) świadczenie wsparcia niematerialnego, 3) analiza sytuacji osób niepełnosprawnych na terenie Gminy ,	1) w miarę potrzeb 2) w miarę potrzeb 3) na bieżąco	- wykonane zadania/działania, - 1. os., które otrzymały wsparcie zgodnie ze zgłaszanym zapotrzebowaniem, - kwota wydanych środków,

<p>Cel operacyjny 2 <i>Wsparte i zaktywizowane osoby dotknięte chorobą</i> termin realizacji celu: 2027 r.</p>	<p>1) świadczenie wsparcia materialnego, 2) świadczenie wsparcia niematerialnego, 3) analiza sytuacji osób dotkniętych chorobą na terenie Gminy.</p>	<p>1) w miarę potrzeb 2) w miarę potrzeb 3) na bieżąco</p>	<p>- wykonane zadania/działania, - 1. os., które otrzymały wsparcie zgodnie ze zgłaszanym zapotrzebowaniem, - kwota wydanych środków,</p>
<p>Cel strategiczny II: ZREDUKOWANE ZJAWISKA DOTYKAJĄCE RODZINY, ZAKŁÓCAJĄCE ICH FUNKCJONOWANIE</p>			
<p>Cel operacyjny 1 <i>Wsparte i zaktywizowane dzieci oraz młodzież</i> termin realizacji celu: 2027 r.</p>	<p>zadania/działania</p> <p>1) świadczenie wsparcia materialnego, 2) świadczenie wsparcia niematerialnego, 3) analiza sytuacji dziecka i młodzieży na terenie Gminy,</p>	<p>terminy</p> <p>1) w miarę potrzeb 2) w miarę potrzeb 3) na bieżąco</p>	<p>wskaźniki</p> <p>- wykonane zadania/działania, - 1. os., które otrzymały wsparcie zgodnie ze zgłaszanym zapotrzebowaniem, - kwota wydanych środków,</p>
<p>Cel operacyjny 2 <i>Wsparci i zaktywizowani rodzice oraz opiekunowie prawni</i> termin realizacji celu: 2027 r.</p>	<p>1) świadczenie wsparcia materialnego, 2) świadczenie wsparcia niematerialnego, 3) analiza sytuacji rodziców oraz opiekunów prawnych na terenie Gminy.</p>	<p>1) w miarę potrzeb 2) w miarę potrzeb 3) na bieżąco</p>	<p>- wykonane zadania/działania, - 1. os., które otrzymały wsparcie zgodnie ze zgłaszanym zapotrzebowaniem, - kwota wydanych środków,</p>
<p>Cel strategiczny III: ZREDUKOWANE ZJAWISKA ZAGRAŻAJĄCE MATERIALNEMU BYTOWI JEDNOSTKI</p>			
<p>Cel operacyjny 1 <i>Wsparte i zaktywizowane osoby ubogie</i> termin realizacji celu: 2027 r.</p>	<p>zadania/działania</p> <p>1) świadczenie wsparcia materialnego, 2) świadczenie wsparcia niematerialnego, 3) analiza sytuacji osób ubogich na terenie Gminy ,</p>	<p>terminy</p> <p>1) w miarę potrzeb 2) w miarę potrzeb 3) na bieżąco</p>	<p>wskaźniki</p> <p>- wykonane zadania/działania, - 1. os., które otrzymały wsparcie zgodnie ze zgłaszanym zapotrzebowaniem, - kwota wydanych środków,</p>
<p>Cel operacyjny 2 <i>Wsparte i zaktywizowane osoby zagrożone ubóstwem</i> termin realizacji celu: 2027 r.</p>	<p>1) świadczenie wsparcia materialnego, 2) świadczenie wsparcia niematerialnego, 3) analiza sytuacji osób zagrożonych ubóstwem na terenie Gminy ,</p>	<p>1) na bieżąco 2) na bieżąco 3) na bieżąco 4) w miarę potrzeb</p>	<p>- wykonane zadania/działania, - 1. os., które otrzymały wsparcie zgodnie ze zgłaszanym zapotrzebowaniem, - kwota wydanych środków.</p>

Źródło: opracowanie własne GOPS.

W rozdziale Strategii, który dotyczy celów zasadnym jest wykazanie powiązań pomiędzy przyjętymi w dokumencie celami, a celami wybranych dokumentów strategicznych nawiązujących do działań w zakresie pomocy społecznej. Prowadzona analiza nie obejmowała poziomu zadań/działań, jakie składały się na dany cel. Decyzje tą podjęto z uwagi na fakt, że analiza ma wykazać powiązanie celów, a tym samym wskazać na to, że Strategia przygotowana przez GOPS Nowy Targ wpisuje się w szerszą wizję rozwiązywania problemów społecznych, wykraczającą poza teren Gminy i jest jej częścią.

Na poziomie regionu do porównań wybrano Program Strategiczny „Włączenie Społeczne”. Program został opracowany z inicjatywy własnej Samorządu Województwa Małopolskiego. „Włączenie Społeczne” wchodzi w skład pakietu 9 programów strategicznych mających pełnić funkcję operacyjną względem Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011-2020. Celami strategicznymi Programu Strategicznego „Włączenie Społeczne” są: Cel Strategiczny 1. *Wsparcie działań wzmacniających rozwój przedsiębiorczości społecznej*, Cel Strategiczny 2. *Wdrożenie systemowych form wsparcia na rzecz dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przeciwdziałanie i zwalczanie dysfunkcji w rodzinie*, Cel Strategiczny 3. *Wdrożenie regionalnej strategii działań w kontekście starzenia się społeczeństwa*, Cel Strategiczny 4. *Wspieranie integrującej polityki społecznej regionu*.

Strategia GOPS w Nowym Targu nawiązuje bezpośrednio do jednego z ww. celów, co przedstawiono w tabelicy poniżej.

Tablica 3. Powiązanie celów Strategii z celami Programu Strategicznego „Włączenie Społeczne”

Cele Program Strategiczny „Włączenie Społeczne”	Cele Strategii GOPS Nowy Targ
Cel Strategiczny 2. <i>Wdrożenie systemowych form wsparcia na rzecz dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przeciwdziałanie i zwalczanie dysfunkcji w rodzinie</i>	Cel strategiczny II <i>zredukowane zjawiska dotyczące rodziny, zakłócające ich funkcjonowanie</i>

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Na poziomie powiatu dokumentem, który wybrano do porównań była Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowotarskiego na lata 2019-2028. Dokument ten jest narzędziem integracji osób i rodzin doświadczających problemów społecznych. Stąd zawiera priorytety dla dążenia ku minimalizacji negatywnego oddziaływania

przywołanych problemów na społeczność powiatu nowotarskiego. Analizowana strategia zawiera obszary priorytetowe, w których nakreślono cele interwencji publicznej:

Obszar: I. Wsparcie osób niepełnosprawnych i starszych

Cel: 1. *Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i starszych*

Obszar: II. Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem

Cel: 1. *Stworzenie optymalnego systemu pieczy zastępczej w powiecie nowotarskim*

Obszar: III. Zapobieganie niektórym patologiom społecznym i łagodzenie ich skutków

Cel: 1. *Rozwój profilaktyki oraz systemu wsparcia na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej*

Obszar: IV. Rozwój rynku pracy

Cel: 1. *Aktywizacja osób zagrożonych aktywizacją społeczną*

Obszar: V. Rozwój współpracy między instytucjami pomocy społecznej

Cel: 1. *Zintegrowanie systemu wsparcia między podmiotami pomocy społecznej oraz wzrost kompetencji kadr pomocy społecznej*

Niniejsza Strategia GOPS nawiązuje do czterech z pięciu obszarów i celów, co wskazuje na wysoką zbieżność lokalnej polityki społecznej (tablica 4).

Tablica 4. Powiązanie celów Strategii z celami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowotarskiego na lata 2019-2028

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowotarskiego na lata 2019-2028	Cele Strategii GOPS Nowy Targ
Obszar: I. Wsparcie osób niepełnosprawnych i starszych Cel: 1. <i>Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i starszych</i>	Cel strategiczny I <i>zredukowane zjawiska ograniczające sprawność jednostki ludzkiej w wymiarze fizycznym i umysłowym</i>
Obszar: II. Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem Cel: 1. <i>Stworzenie optymalnego systemu pieczy zastępczej w powiecie nowotarskim</i>	Cel strategiczny II <i>zredukowane zjawiska dotyczące rodziny, zakłócające ich funkcjonowanie</i>
Obszar: III. Zapobieganie niektórym patologiom społecznym i łagodzenie ich skutków Cel: 1. <i>Rozwój profilaktyki oraz systemu wsparcia na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej</i>	Cel strategiczny I <i>zredukowane zjawiska ograniczające sprawność jednostki ludzkiej w wymiarze fizycznym i umysłowym</i> Cel strategiczny II <i>zredukowane zjawiska dotyczące rodziny, zakłócające ich funkcjonowanie</i> Cel strategiczny III <i>zredukowane zjawiska zagrażające materialnemu bytowi jednostki</i>
Obszar: IV. Rozwój rynku pracy	Cel strategiczny III

Cel: 1. <i>Aktywizacja osób zagrożonych aktywizacją społeczną</i>	<i>zredukowane zjawiska zagrażające materialnemu bytowi jednostki</i>
---	---

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Na poziomie Gminy Nowy Targ, dokumentem do którego postanowiono nawiązać jest Strategia Rozwoju Gminy Nowy Targ na lata 2015 – 2022. Dokument ten jest podstawowym i najważniejszym dokumentem lokalnego samorządu, określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, prowadzonej na obszarze Gminy Nowy Targ. W analizowanej Strategii ustanowiono następujące obszary, którym przypisano cele strategiczne:

Obszar: I. Rozwój gospodarczy i przemysł czasu wolnego

Cel: 1. *Infrastruktura rozwija się w sposób zrównoważony i generuje dochody dla mieszkańców i gminy*

Cel: 2. *Poszczególne miejscowości gminy rozwijają się w sposób zrównoważony tworząc atrakcyjną przestrzeń zarówno dla mieszkańców, jak i turystów odwiedzających Gminę*

Cel: 3. *Przedsiębiorczość rozwija się wokół markowych produktów Gminy*

Cel: 4. *Sprawna administracja wspiera mieszkańców i przedsiębiorców w ich działaniach.*

Obszar: II. Środowisko naturalne i rolnictwo

Cel: 1. *Środowisko naturalne Gminy spełnia wysokie standardy ekologiczne i służy rozwojowi funkcji turystyczno-rekreacyjnej*

Cel: 2. *Gospodarstwa rodzinne, rolnictwo ekologiczne i przetwórstwo rolnospożywcze rozwija się wokół produktu regionalnego*

Obszar: III. Edukacja i kapitał społeczny

Cel: 1. *Mieszkańcy gminy mają dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych na każdym etapie życia*

Obszar: IV. Dziedzictwo kulturowe i tożsamość regionu

Cel: 1. *Dziedzictwo kulturowe regionu wspiera i buduje lokalną tożsamość i czyni Gminę atrakcyjniejszą dla osób ją odwiedzających*

Obszar: V. Bezpieczeństwo publiczne i socjalne

Cel: 1. *Mieszkańcy gminy czują się bezpiecznie*

Cel: 2. *Mieszkańcy gminy mają zapewnioną wysoką jakość opieki medycznej i socjalnej.*

Strategia GOPS w Nowym Targu nawiązuje bezpośrednio dwóch z celów Strategii Rozwoju Gminy, przy czym w przypadku jednego z nich – na całej rozciągłości postanowień strategicznych (tablica 5).

Tablica 5. Powiązanie celów Strategii z celami Strategii Rozwoju Gminy Nowy Targ na lata 2015 – 2022

Obszary i cele Strategii Rozwoju Gminy Nowy Targ na lata 2015 – 2022	Cele Strategii GOPS Nowy Targ
<p>Obszar: III. Edukacja i kapitał społeczny Cel: 1. <i>Mieszkańcy gminy mają dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych na każdym etapie życia</i></p>	<p>Cel strategiczny III <i>zredukowane zjawiska zagrażające materialnemu bytowi jednostki</i></p>
<p>Obszar: V. Bezpieczeństwo publiczne i socjalne Cel: 2. <i>Mieszkańcy gminy mają zapewnioną wysoką jakość opieki medycznej i socjalnej</i></p>	<p>Cel strategiczny I <i>zredukowane zjawiska ograniczające sprawność jednostki ludzkiej w wymiarze fizycznym i umysłowym</i> Cel strategiczny II <i>zredukowane zjawiska dotyczące rodziny, zakłócające ich funkcjonowanie</i> Cel strategiczny III <i>zredukowane zjawiska zagrażające materialnemu bytowi jednostki</i></p>

Zródło: opracowanie własne GOPS.

Zamieszczone cele Strategii GOPS w Nowym Targu wymagają uzasadnienia. Po pierwsze - każdy z nich stanowił konkluzję procesów diagnostycznych:

- dotyczyły problemów, które odznaczały się pod względem ilości osób, którym zapewniano pomoc (tablice 8-11),
- dotyczyły problemów, na których rozwiązywanie GOPS przeznaczał znaczne środki finansowe (tablica 12),
- w macierzy SWOT (rysunek 4) znajduje się szereg zagrożeń, które uznać można za poparcie dla sformułowanych celów. Są nimi: nowe rosnące przyzwolenie społeczne na różnego rodzaju zachowania dewiacyjne, wykazywane przez jednostkę, dostrzegalne w szerokiej skali (kraju) postawy roszczeniowe wobec państwa i wyuczona bezradność mieszkańców, nasilające się zjawisko pokoleniowego dziedziczenia bezradności, uzależnienie od świadczeń społecznych, i wreszcie pandemia i związane z nią zagrożenia.

Po drugie – zasadność podjęcia celów niniejszej Strategii poparta jest wynikami prognozowania (rysunki 1-3). Z prognoz wynika, że 6 problemów, wobec których nakreślono cele, w kolejnych latach będzie się pogłębiać. Mowa tu o niepełnosprawności, długotrwałej chorobie, alkoholizmie lub narkomanii, potrzebie ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, ubóstwie, zdarzeniach losowych i sytuacjach kryzysowych. Dlatego koniecznym jest realizowanie wyznaczonych celów strategicznych, gdyż przyczynią się one do ograniczania spełnienia się niekorzystnych zjawisk prognozowanych. W pozostałym przypadku, gdzie prognozy były korzystne i dotyczyły zanikania problemów bezradność w

sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, bezrobocia, realizacja celów Strategii przyczyni się do oczekiwanego spełniania prognozowanych zjawisk.

Po trzecie – cele niniejszej SRPS są zbieżne z celami ustalonymi na poziomie województwa i powiatu. Strategia GOPS w Nowym Targu wpisuje się zatem w system pomocy społecznej i stanowi narzędzie to transferu celów ustalonych na szczeblu województwa i powiatu – na grunt lokalny, przy uwzględnieniu lokalnych potrzeb i uwarunkowań.

III. Zarządzanie Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych

Aby narzędzie jakim jest Strategia mogło być określane mianem skutecznego – muszą zostać wdrożone ujęte w nim zapisy. W ślad za tym przyjęty został harmonogram i podział prac przy wdrożeniu dokumentu.

Tablica 6. Zadania implementacyjne Strategii

Lp.	Zadania implementacyjne	Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
1	Przedłożenie Strategii na sesję Rady Gminy celem jej uchwalenia	I kw. 2021r	Kierownik GOPS
2	Wyznaczenie Zespołu ds. wdrażania Strategii	I kw. 2021r	Kierownik GOPS
3	Promocja strategii	na bieżąco	Zespołu ds. wdrażania Strategii
4	Realizacja celów Strategii	na bieżąco	Zespołu ds. wdrażania Strategii
5	Angażowanie partnerów wdrożeniowych*	na bieżąco	Zespołu ds. wdrażania Strategii
6	Prowadzenie monitoringu	na bieżąco	Zespołu ds. wdrażania Strategii
7	Prowadzenie ewaluacji	Do końca 2027r	Zespołu ds. wdrażania Strategii

Zródło: opracowanie własne GOPS.

Punkt pierwszy wynika z podporządkowania GOPS prawnym regulacjom funkcjonowania.

Wyznaczenie zespołu to kwestia organizacyjna. Wdrażanie Strategii wymaga większej ilości kompetencji oraz doświadczenia. Najważniejszym powodem tworzenia grup zespołowych jest efekt synergii. W myśl niego efekty generowane zespołem są większe niż całość efektów, które są generowane przez poszczególne jednostki z osobą.

Promocja - informacje dotyczące planowanych działań powinny być podawane do publicznej wiadomości, co wspomóc może ich realizację. Można tego dokonywać za pomocą narzędzi takich jak np.: tablice informacyjne w urzędzie gminy i strategicznych miejscach na jej terenie, prasa lokalna, plakaty, ulotki, Internet, spotkania z mieszkańcami.

Realizacja celów Strategii wymaga również innych instrumentów. Narzędzia te powinny skutecznie zapewniać realizację celów. Do instrumentów tych zaliczają się: lokalna infrastruktura, dostępne środki finansowe, regulacje prawo-organizacyjne, projekty, inne.

W odniesieniu do punktu 5, warto zwrócić uwagę, że w przypadku partnerstwa mowa o nawiązaniu nieformalnych, bądź formalnych relacji z niezależnymi podmiotami, opartych na wzajemnym zaufaniu, zaangażowaniu i odpowiedzialności stron, które zdecydowały się współpracować po to, aby wesprzeć osoby i rodziny, które znalazły się w wymagającej wsparcia sytuacji życiowej.

Monitoring dostarcza informacji przede wszystkim o postępach wdrożeniowych, ewentualnych nieprawidłowościach. Kluczowym są tu wskaźniki dotyczące każdego z celów ujętych w Strategii (tablica 2).

Prowadzenie ewaluacji to ostatni z elementów tworzących system zarządzania Strategią. Na potrzeby zarządzania tym dokumentem przyjmuje się, że ewaluacja to ocena wdrażania Strategii, prowadzona wobec wybranych kryteriów, zakończona rekomendacjami. Przyjmuje się również, że ewaluacja prowadzona będzie dwa razy. Podczas wdrażania dokumentu, tj. w 2025 roku (ewaluacja *on going*) oraz w roku zamykającym – 2027 (ewaluacja *ex post*). W pierwszym przypadku, celem ewaluacji będzie bieżąca ocena przebiegu interwencji, a w tym identyfikacja elementów, które wymagają modyfikacji, usunięcia, dołożenia. Ewaluacja przewidziana do przeprowadzenia po zakończeniu realizacji pomoże głównie ustalić ma ile udało się osiągnąć założone cele, ponadto stanowić będzie cenne źródło informacji użytecznych przy planowaniu kolejnych interwencji.

Zarządzanie Strategią uwzględniać powinno także ramy finansowe. Przyjęto je na bazie wydatków, które ponoszono w latach 2015-2019. Wydatki te przedstawiono i opisano części diagnostycznej dokumentu (tablica 12). W tym miejscu Strategii zamieszczone zostaną prognozowane wydatki związane z wdrożeniem dokumentu, które oszacowano na lata 2020-2024. Szacowanie na pozostałe (2025-2027) przewidziano na moment przeprowadzenia ewaluacji, tj. na rok 2025.

Tablica 7. Prognoza wydatków w związku z realizacją celów Strategii, perspektywa lat 2020-2024

Cel strategiczny	Problemy	Okres czasu, dane w zł					Źródło finansowania
		2020r	2021r	2022r	2023r	2024r	
Zredukowane zjawiska ograniczające sprawność jednostki ludzkiej w wymiarze fizycznym i umysłowym	długotrwała lub ciężka choroba	299 241,40	315 470	331 699	347 927	364 156	budżet GOPS + środki zewnętrzne
	niepełnosprawność	174 233,80	185 412	196 589	207 767	218 945	
	alkoholizm lub narkomania	40 716,40	45 236,40	49 756,40	54 276,40	58 796,40	
Zredukowane zjawiska dotykające rodziny, zakłócające ich funkcjonowanie	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	175 351,58	175 358	175 365	175 372	175 379	budżet GOPS + środki zewnętrzne
	potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	23 122,80	20 729,20	18 335,60	15 942	13 548,40	
Zredukowane zjawiska zagrażające materialnemu bytowi jednostki	bezrobocie	20 858,90	0,00	0,00	0,00	0,00	budżet GOPS + środki zewnętrzne
	ubóstwo	118 513,70	124 503	130 493	136 483	142 472	
	zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa	23 809,50	23 956	24 102,50	24 249	24 395,50	

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Przedstawione wydatki to szacunki dokonane na podstawie danych dotyczących wydatków, które zamieszczono w części dokumentu zawierającej diagnozę (tablica 12). Pamiętać przy tym należy, że zamieszczone wydatki są wydatkami prognozowanymi, tzn. zostały oszacowane na podstawie posiadanych danych, a tym samym przedstawione z pewnym prawdopodobieństwem. Uzyskanie tego typu prognoz, jest w Strategii instrumentem do stworzenia portfela wydatków, jakie ponoszone będą na realizację celów. Niemniej jednak wydatki te należy traktować jako orientacyjne. W tym miejscu należy również wyjaśnić, że w przypadku bezrobocia prognozowane wydatki spadły poniżej zera. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest, że w latach 2015-2019 ponoszone wydatki GOPS w wyraźny sposób ulegały obniżaniu się, stad nakreślony trend zanikający.

Przyjętym źródłem finansowania wydatków jest budżet GOPS oraz środki zewnętrzne. Mówiąc o środkach zewnętrznych należy mieć na uwadze przede wszystkim środki

oferowane w ramach projektów krajowych oraz dotowanych przez innych grantodawców, np. projekty unijne.

Załączniki

Jako załącznik zamieszczono diagnozę, która pozwala na rozpoznanie rzeczywistego stanu problemów społecznych w Gminie Nowy Targ. W dokumencie przyjęto, że diagnoza stanowić będzie istotny element poprzedzający wybór i podjęcie decyzji, co do celów działania GOPS. Prowadząc diagnozę pobrano dane dotyczące przyczyny udzielanego przez GOPS wsparcia w latach 2015-2019.

Tablica 8. Przyczyny udzielanego wsparcia przez GOPS w Nowym Targu, w latach 2015-2019

Przyczyna wsparcia	Okres czasu, dane w os.				
	2015r	2016r	2017r	2018r	2019r
ubóstwo	48	76	140	106	63
sieroctwo	0	0	0	0	0
bezdomność	1	2	2	2	2
bezrobocie	117	91	21	73	57
niepełnosprawność	105	115	154	142	132
długotrwała lub ciężka choroba	207	210	236	225	219
przemoc w rodzinie	7	5	5	6	9
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0
potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	19	20	21	20	27
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	227	194	192	181	166
trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach	0	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do	6	1	3	4	1

życia po zwolnieniu z zakładu karnego					
alkoholizm lub narkomania	20	23	27	25	31
zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa	3	18	20	16	9
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	5	0

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Według danych zamieszczonych w tablicy 8, najwięcej osób korzystało z pomocy GOPS powołując się na problem długotrwałej lub ciężkiej choroby (1096 os, w skali 5 lat). Z problemem tym powiązać można kolejne dwa. Pierwszy to niepełnosprawność, która według danych GOPS również stanowiła istotny ilościowo powód udzielanego wsparcia (648 os, w skali 5 lat). Drugi, to alkoholizm lub narkomania (126 os, w skali 5 lat). Problem ten pomimo relatywnie mniejszego występowania, postanowiono zaklasyfikować do problemów istotnych. Głównym powodem był fakt, że zjawiska uzależnień nie do końca są rozpoznane, co pozwala sądzić, że faktycznie występują w znacznie większej skali. Zjawiska te powiązано z sobą z racji tej, że ograniczają sprawność jednostki ludzkiej w wymiarze fizycznym i umysłowym.

W tablicy 9 przedstawiono dane uzupełniające. Pochodzą one z ankiety przeprowadzonej przez GOPS w Nowym Targu, wśród pracowników lokalnych instytucji mających wpływ na politykę społeczną Gminy.

Tablica 9. Przyczyny udzielanego wsparcia przez GOPS w Nowym Targu (długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, alkoholizm lub narkomania) – w opinii członków lokalnych instytucji

Problem	Skala występowania problemu	Oddziaływanie problemu na sferę społeczną Gminy Nowy Targ
długotrwała lub ciężka choroba	małe - 40% średnie - 20% duże - 40%	małe - 20% średnie - b.d. duże - 80%
niepełnosprawność	małe - 40% średnie - 20% duże - 40%	małe - 20% średnie - 20% duże - 60%
alkoholizm lub narkomania	małe - b.d. średnie - 80% duże - 20%	małe - b.d. średnie - 20% duże - 60%

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Z przeprowadzonej przez GOPS ankiety wynika, że skalę występowania długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz problemu alkoholizmu lub narkomanii oceniono na takim samym

poziomie. Czterdzieści procent objętych badaniem było zdania, że skala występowania ww. dwóch problemów jest duża. Tyle samo stwierdziło, że jest inaczej (skala występowania jest mała). Z kolei 20% jest zdania, że występowanie analizowanych dysfunkcji jest średnie. Skalę występowania alkoholizmu lub narkomani uznać można, jako przeciętną (średnią). Za takim stwierdzeniem opowiedziało się 80% ankietowanych. Inaczej przedstawia się sytuacja dotycząca oddziaływania analizowanych problemów. Jako duże, oddziaływanie problemu długotrwałej lub ciężkiej choroby na sferę społeczną Gminy Nowy Targ oceniło aż 80% badanych. Zbliżona ilościowo grupa poddanych ankiecie (60%), jako duże określiła negatywne oddziaływanie problemu niepełnosprawności, jak również alkoholizmu lub narkomanii. Przedstawione informacje pozwalają na wniosek, że dane statystyczne GOPS, wskazujące na ważność problemów długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności, uzależnień - pokrywają się w znacznym stopniu z opiniami na temat.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych zakwalifikowano jako drugi z wyraźnych problemów sfery społecznej Gminy Nowy Targ (960 os, w skali 5 lat). Analizowany problem dotyczy rodziny, jej funkcjonowania. Przekłada się to na jakość wychowywania dzieci, a w dalszej perspektywie na ich funkcjonowanie w społeczeństwie. Z racji tej, z problemem tym zdecydowano się połączyć problem potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności (107 os, w skali 5 lat). Podobnie, jak w przypadku problemów ograniczających sprawność jednostki ludzkiej w wymiarze fizycznym i umysłowym, w tablicy przedstawiono dane uzupełniające, uzyskane za pomocą ankietowania.

Tablica 10. Przyczyny udzielanego wsparcia przez GOPS w Nowym Targu (bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności) – w opinii członków lokalnych instytucji

Problem	Skala występowania problemu	Oddziaływanie problemu na sferę społeczną Gminy Nowy Targ
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	małe - 20% średnie - 40% duże - 40%	małe - 20% średnie - 40% duże - 40%
potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	małe – 60% średnie - b.d. duże - 40%	małe - b.d. średnie - 20% duże – 80%

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Jako średnie i duże występowanie problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oceniło 40% badanych. Tak samo oceniono negatywny wpływ tego problemu na sferę społeczną Gminy Nowy Targ. Skala występowania problemu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oceniona została przez większość, jako mała (60%), 40% było odmiennego zdania, oceniając analizowaną skalę jako dużą. W odmienny sposób ocenione zostało oddziaływanie problemu na sferę społeczną Gminy Nowy Targ. Dominująca większość (80%) było zdania, że wpływ problemu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności jest duży. Skala występowania ujętych w tablicy dwóch problemów oraz ich oddziaływanie ocenione przez ankietowanych, utwierdza w przekonaniu, że dwa opisywane problemy są znaczące.

Na trzecim miejscu plasuje się bezrobocie (359 os, w skali 5 lat) i ubóstwo (433 os, w skali 5 lat). Również te dwa problemy powiązać można z sobą. Dodać można również problem występowania zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowych (66 os, w skali 5 lat). Podstawę ku temu stanowi fakt, że wymienione zagrażają bytowi jednostki, gdyż dotyczą kwestii finansowych i innych materialnych zagadnień.

Również w tym przypadku, w tablicy 11 przedstawiono dane uzupełniające, uzyskane za pomocą ankietowania.

Tablica 11. Przyczyny udzielanego wsparcia przez GOPS w Nowym Targu (bezrobocie, ubóstwo, zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa) – w opinii członków lokalnych instytucji

Problem	Skala występowania problemu	Oddziaływanie problemu na sferę społeczną Gminy Nowy Targ
bezrobocie	małe - 40% średnie - 60% duże - b.d.	małe - 60% średnie - b.d. duże - 40%
ubóstwo	małe – 40% średnie - 60% duże - b.d.	małe - 20% średnie - 40% duże – 40%
zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa	małe – 40% średnie - 20% duże – 20% b.d. ¹ - 20%	małe – 40% średnie - 20% duże - 40%

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Największy odsetek badanych (60%), jako średnią ocenił skalę występowania problemu bezrobocia i ubóstwa w Gminie. Jako nieznaczącą (małą) skalę występowania tych dwóch problemów oceniło 40% objętych ankietą. Skala występowania zdarzeń losowych i sytuacji

¹ 20% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi

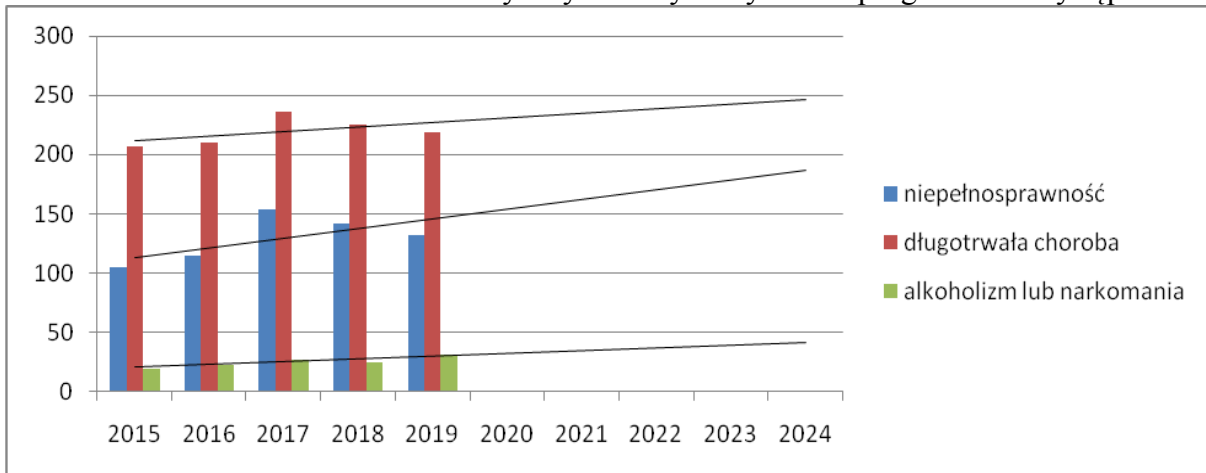
kryzysowych oceniana była w następujący sposób: 40% skalę tę ocenia jako małą, 20% jako średnią i dużą, 20% nie wyraziło opinii na ten temat. Jako duży, wpływ ww. trzech problemów oceniło 40% badanych. Pozostała część ankietowanych była innego zdania. Aż 60% wpływ bezrobocia na sferę społeczną Gminy oceniła, jako mały. W przypadku ubóstwa, 20% wskazało, że posiada ono mały wpływ, 40% że średni. Odwrotna sytuacja miała miejsce w odniesieniu do zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowych – 40% uznało, że oddziaływanie tego problemu jest małe, 20% ze średnie. Opierając się o zamieszczone informacje, uznać trzeba, że opisywane problemy są znaczące.

Pozostałe z problemów ujętych w tablicy 8 posiadają - relatywnie - mniejszą skalę oddziaływania. Ich występowanie jest incydentalne. Zatem rozwiązywanie i przeciwdziałanie pozostawia się w gestii rutynowej, operacyjnej działalności GOPS.

Na podstawie danych zamieszczonych w tablicy 8, dotyczących zasięgu udzielanego wsparcia, podjęto próbę określenia tego, co stanie się w przyszłości, tj. jak wyglądać będzie zasięg występowania problemów bez podjęcia odpowiednich działań interwencyjnych. Przygotowana prognoza posiadać będzie funkcje informacyjną oraz pobudzającą do działania przeciwstawiającego się zrealizowaniu prognozy - w przypadku prognozowanego rozwoju zjawiska, jak również pobudzającą do działania przyczyniającego się do zrealizowania prognozy - w przypadku prognozowanej poprawy sytuacji.

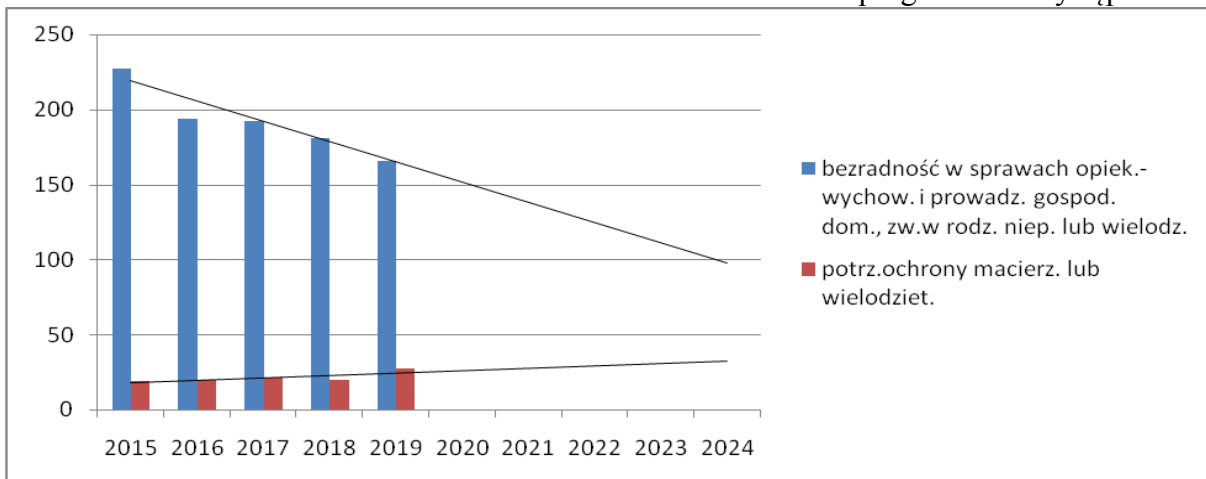
Prognozę przygotowano z wykorzystaniem metody ekstrapolacji trendów, która umożliwia przewidywanie przyszłości w oparciu o ciąg zdarzeń z przeszłości, z wykorzystaniem odpowiednich danych, które dotyczą przyczyn udzielania przez GOPS wsparcia w latach 2015-19 (tablica 8). Przygotowując prognozę skorzystano z zasady zwanej "brzytwą Ockhama", wg której trzymać się należy podstawowego zagadnienia. W ślad za tym prognoza objęto jedynie problemy, które uznano za istotne z punktu widzenia przeciwdziałania zjawisku społecznej szkody w Gminie. Dodać również trzeba, że prognozę wykonano na okres pięciu lat, tj. do roku 2024. Po roku 2024 planuje się ewaluację dokumentu i ewentualną aktualizację zapisów.

Rysunek 1. Skala problemów ograniczających sprawność jednostki ludzkiej w wymiarze fizycznym i umysłowym oraz prognoza ich występowania

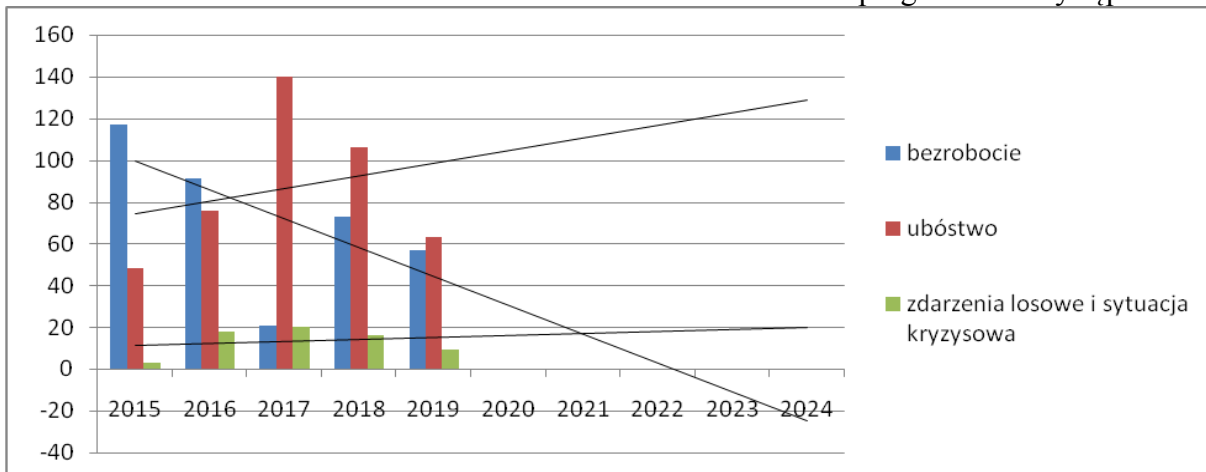
Źródło: opracowanie własne GOPS.

Rysunek 2. Skala problemów dotyczących rodziny, jej funkcjonowania oraz prognoza ich występowania

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Rysunek 3. Skala problemów zagrażających materialnemu bytowi jednostki oraz prognoza ich występowania

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Spośród 8 problemów poddanych prognozowaniu 2 ulec mogą ograniczeniu w przypadku spełnienia się prognozy. Problemami tymi są: 1) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, 2) bezrobocie. Prognozy te uznać można jako pozytywne. Realizacja celów Strategii wspomogłaby zrealizowanie tych prognoz.

Pozostałe 6 z 8 problemów poddanych prognozowaniu prawdopodobnie będą się pogłębiać. Mowa tu o: 1) niepełnosprawności, 2) długotrwałej chorobie, 3) alkoholizmowi lub narkomanii, 4) potrzebie ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, 5) ubóstwie, 6) zdarzeniach losowych i sytuacji kryzysowej. Realizacja celów Strategii pomoże temu przeciwdziałać.

Prócz analizy zasięgu występowania problemów społecznych przeprowadzono również analizę wydatków ponoszonych na ich rozwiązywanie w latach 2015-19. Dane na ten temat przedstawiono w tabelicy 12.

Tablica 12. Wydatki ponoszone w związku z udzielaniem pomocy przez GOPS w Nowym Targu, w latach 2015-2019

Przyczyna udzielenia pomocy (podnoszenia wydatku)	Okres czasu, dane w zł				
	2015r	2016r	2017r	2018r	2019r
ubóstwo	71602	54388	191332	113313	72088
sieroctwo	0	0	0	0	0
bezdomność	3200	762	748	12951	11803
bezrobocie	225528	161728	132891	85035	72684
niepełnosprawność	114770	120908	156528	160366	150930
długotrwała lub ciężka choroba	217278	236300	261206	242846	295148
przemoc w rodzinie	5916	6112	3921	10484	7356
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0
potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	31819	35868	38633	14826	30372
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	459957	408975	380923	248852	335539
trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej	0	0	0	0	0

Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach					
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1550	300	967	1153	1254
alkoholizm lub narkomania	19470	20250	31428	24878	39756
zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa	20074	17649	38121	22750	18256
kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	16500	0

Źródło: opracowanie własne GOPS.

Jak pokazują dane w tablicy 12, problemy uznane za kluczowe generują największe koszty. Wydatkowanie środków w tym zakresie przedstawiała się następująco:

- na trzy problemy, które zakwalifikowano jako dotyczące sprawność jednostki ludzkiej w wymiarze fizycznym i umysłowym (niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, alkoholizm lub narkomania) wydano w analizowanym okresie (łącznie) od 351 518 zł (2015r) do 485 834 zł (2019r),
- na dwa problemy, które zakwalifikowano jako dotyczące rodziny, jej funkcjonowania (bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności) wydano w analizowanym okresie (łącznie) od 491 776 zł (2015r) do 365 911 zł (2019r),
- na trzy problemy, które zakwalifikowano jako dotyczące materialnego bytu jednostki (bezrobocie, ubóstwo, zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa) wydano w analizowanym okresie (łącznie) od 317 204 zł (2015r) do 163 028 zł (2019r).

W analizowanym okresie wzrost wydatków nastąpił jedynie w pierwszym przypadku. W kolejnych dwóch wydatki uległy obniżeniu. Zamieszczone informacje pokazują pewien trend. Niemniej jednak zasadniczym celem ich pozyskania i zamieszczenia jest ukazanie, które z problemów są najistotniejsze oraz zbudowanie ram finansowych dla celów Strategii, które przedstawiono w części dotyczącej zarządzania Strategią.

Na podstawie zamieszczonych wydatków dokonano prognozy pokazującej, jak wydatki te przedstawiać się będą w kolejnych latach, tj. do roku 2024. Na podstawie

uzyskanej prognozy przygotowano ramy finansowe dla realizacji celów strategicznych i zamieszczono w części Strategii dotyczącej zarządzania tym dokumentem (tablica 7).

Przeprowadzoną diagnozę postanowiono uzupełnić o analizę SWOT. Analiza SWOT stanowi ważny element diagnozy. Pozwala zaprezentować oraz dokonać analizy atutów i słabości badanej gminy wobec szans i zagrożeń kreowanych przez otoczenie. Skrót SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza:

Strengths	----->	Mocne (silne) strony
Weaknesses	----->	Słabe strony
Opportunities	----->	Szanse
Threats	----->	Zagrożenia

W analizie przedstawiono zatem zestaw głównych czynników, które uznano za kluczowe z punktu widzenia dalszych prac projekcyjnych. Czynniki te rozpoznano w drodze analizy dokumentów zastanych oraz w drodze twórczej dyskusji w formie tzw. „burzy mózgów”, stanowiącej sposób zespołowego poszukiwania i analizy przedmiotowych zagadnień.

Macierz SWOT dla sfery społecznej Gminy Nowy Targ przedstawiono poniżej.

Rysunek 4. Macierz SWOT

SILNE STRONY (+)

- + rozwijająca się cyfryzacja na terenie gminy,
- + potencjał ludzki mieszkańców Gminy, w tym pracowników GOPS,
- + przywiązanie do tradycji i otwartość na innowacje,
- + istniejąca świadomość u pracowników GOPS istniejących problemów społecznych,
- + istniejące organizacje pozarządowe i inne podmioty (dla współpracy przy realizacji zadań GOPS),
- + otwartość GOPS'u na podejmowanie współpracy w realizacji celów z podmiotami zewnętrznymi,
- + wspieranie przez samorząd działań GOPS na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny,
- + aktywne postawy GOPS wobec pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania,

SŁABE STRONY (-)

- rozpoznane problemy dotyczące sprawność jednostki ludzkiej w wymiarze fizycznym i umysłowym (niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, alkoholizm lub narkomania),
- rozpoznane problemy zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny (bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności),
- rozpoznane problemy dotyczące materialnego bytu jednostki (bezrobocie, ubóstwo, zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa),
- skutki pandemii koronawirusa,

SZANSE (+)

- + dostępność środków pozabudżetowych (np. UE), z możliwością przeznaczenia ich na wzmocnienie działań GOPS,
- + rosnąca popularność wolontariatu,
- + łatwiejszy dostęp do szkolnictwa wyższego,
- + rosnąca liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej,
- + wymiana doświadczeń i czerpanie wzorców w ramach współpracy z podmiotami zewnętrznymi,
- + pojawiające się, korzystne zmiany w ustawodawstwie (np. „Program Rodzina 500 Plus” i podobne),
- + trendy w rozwoju infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym.

ZAGROŻENIA (-)

- zlecanie samorządom gminnym - bez pokrycia finansowego ze środków centralnych - nowych zadań, którymi obciążany jest GOPS,
- częste zmiany przepisów, kolizje przepisów,
- rosnące przyzwolenie społeczne na różnego rodzaju zachowania dewiacyjne wykazywane przez jednostkę,
- dostrzegalne w szerokiej skali (kraju) postawy roszczeniowe wobec państwa i wyuczona bezradność mieszkańców, nasilające się zjawisko pokoleniowego dziedziczenia bezradności,
- uzależnienie od świadczeń społecznych,
- pandemia i związane z nią zagrożenia

Spis tablic i rysunków

Tablica 1. Obszary problemowe i cele Strategii.....	4
Tablica 2. Struktura postanowień strategicznych.....	6
Tablica 3. Powiązanie celów Strategii z celami Programu Strategicznego „Włączenie Społeczne”.....	8
Tablica 4. Powiązanie celów Strategii z celami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowotarskiego na lata 2019-2028.....	9
Tablica 5. Powiązanie celów Strategii z celami Strategii Rozwoju Gminy Nowy Targ na lata 2015 – 2022.....	11
Tablica 6. Zadania implementacyjne Strategii	13
Tablica 7. Prognoza wydatków w związku z realizacją celów Strategii, perspektywa lat 2020-2024.....	15
Tablica 8. Przyczyny udzielanego wsparcia przez GOPS w Nowym Targu, w latach 2015-2019.....	17
Tablica 9. Przyczyny udzielanego wsparcia przez GOPS w Nowym Targu (długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, alkoholizm lub narkomania) – w opinii członków lokalnych instytucji.....	18
Tablica 10. Przyczyny udzielanego wsparcia przez GOPS w Nowym Targu (bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności) – w opinii członków lokalnych instytucji.....	19
Tablica 11. Przyczyny udzielanego wsparcia przez GOPS w Nowym Targu (bezrobocie, ubóstwo, zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa) – w opinii członków lokalnych instytucji.....	20
Tablica 12. Wydatki ponoszone w związku z udzielaniem pomocy przez GOPS w Nowym Targu, w latach 2015-2019.....	23
Rysunek 1. Skala problemów ograniczających sprawność jednostki ludzkiej w wymiarze fizycznym i umysłowym oraz prognoza ich występowania.....	22
Rysunek 2. Skala problemów dotyczących rodziny, jej funkcjonowania oraz prognoza ich występowania.....	22
Rysunek 3. Skala problemów zagrażających materialnemu bytowi jednostki oraz prognoza ich występowania.....	22
Rysunek 4. Macierz SWOT.....	25